

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
AKADEMINĖS ETIKOS IR PROCEDŪRŲ KONTROLIERIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL 2021 M. BIRŽELIO 17 D. SKUNDO**

2022 m. sausio 7 d. Nr. SP-1
Vilnius

Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolierius (toliau – kontrolierius), vadovaudamasis Lietuvos Respublikos mokslo ir studijų įstatymo (toliau – MSĮ) 17 straipsnio 1 dalimi ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Seimo 2011 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. XI-1583 „Dėl Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos įsteigimo ir Lietuvos Respublikos akademinės etikos ir procedūrų kontrolieriaus tarnybos nuostatų patvirtinimo“, 13 punkto 1 papunkčiu ir išnagrinėjęs [vardas, pavardė]* (toliau – Pareiškėjas) 2021 m. birželio 18 d. gautą skundą (toliau – Skundas) dėl galimų akademinės etikos ir procedūrų pažeidimų [universiteto pavadinimas] (toliau – Universitetas),

nustatė:

Pareiškėjas Skunde nurodo, kad „po viešojo bakalauro darbo gynimo (kuris vyko 2021 m. birželio 2 dieną 12 val.) buvo gautas neigiamas įvertinimas (t. y. 4) ir kadangi įvertinimas taip radikaliai skyrėsi nuo recenzento, bakalauroinio darbo [vadovo] bei [padalinio] komisijos įvertinimų (9, 9, 8) [fakulteto prodekanui] bei [dekanui] pateikiau apeliacijos formą. Apeliacija buvo atmesta su priežastimi, kad viešosios komisijos įvertinimas negali būti apeliuojamas.“ Pareiškėjas taip pat nurodė, kad „apie priežastis, kodėl darbas buvo įvertintas neigiamai [informuotas] nebuvau“, tačiau „[susisiekęs] su viešosios komisijos [sekretoriumi] [A. B.] universiteto [fakulteto prodekanas] [B. B.] [toliau – Studijų prodekanas]¹ pateikė priežastį, kad darbas buvo įvertintas neigiamai dėl <...>² „Nepakankama projekto apimtis: trūko ir kodo eilučių, ir funkcionalumo“. Taip pat Skunde nurodyta, kad Pareiškėjo baigiamojo (bakalauroinio) darbo (projekto) vadovas [B. A.] (toliau – Projekto vadovas) kreipėsi į Studijų prodekaną el. laišku [nurodydamas], kad „kaip žinome, minimalus kodo eilučių skaičius nėra formalus vertinimo

* Čia ir toliau Sprendimo tekste „Pareiškėjas“ apibendrintai, nesiejant su pareiškėjo lytimi, nurodomas vyriškosios giminės daiktavardžiu, kitų asmenų inicialai yra išgalvoti siekiant užtikrinti asmens duomenų apsaugą ir išvengti asmenų atpažinimo. Pareiškėjo ir kitų asmenų asmens duomenys, universiteto, kurios atžvilgiu Pareiškėjas teikė skundą, fakulteto ir akademinio padalinio duomenys, studijų programos pavadinimas, teisės aktų datos ir registracijos numeriai Tarnybai žinomi, tačiau čia ir toliau – neskelbiami siekiant užtikrinti asmens duomenų apsaugą ir išvengti asmenų atpažinimo. Taip pat čia ir toliau Sprendimo tekste laužtiniuose skliaustuose pateikiama Tarnybos informacija.

¹ Čia ir toliau laužtiniuose skliaustuose – Tarnybos informacija.

² Čia ir toliau Tarnybos cituojamame tekste <...> reiškia pašalintą neaktualią citatos teksto dalį.

kriterijus, o tik griežta rekomendacija. Studentui nėra draudžiama tobulinti darbą „priduodant“ dokumentą iki [padalinio] gynimo, taip pat nėra draudžiama atsižvelgti į [padalinio] gynimo komentarus ir viešame gynime pristatyti pagerintą darbą.“ Tame pačiame el. laiške Projekto vadovas nurodė, kad „[Padalinio] gynimo metu komisija rekomendavo darbą patobulinti dėl galimo apimties trūkumo, kas ir buvo padaryta. Bendra kodo apimtis viešo gynimo metu buvo apie 5000 kodo eilučių, kas tenkina minimalų rekomendacinį kriterijų.“ Pareiškėjas nurodė, kad pakartotinai buvo kreiptasi į Studijų prodekaną, kuris taip pat nurodė, kad „Iškilus ginčams dėl vertinimo, kvalifikacijos komisijos pirmininkas priima galutinį sprendimą, kuris yra neginčijamas. Apeliacija peržiūrėti įvertinimo rezultatus negali būti teikiama.“

Nesutikdamas su gautu įvertinimu už baigiamąjį (bakalauro) darbą (projektą) (toliau – Projektas), Pareiškėjas nurodo, kad „Sutinku, kad kvalifikacinėje komisijoje yra parenkami savo sritį išmanantys specialistai, tačiau bakalauro Projekto vadovu, recenzentu bei [padalinio] komisijos nariais taip pat gali būti tik kvalifikaciją atitinkantys asmenys ir tai, jog kiekvienas jų pateikia tokius skirtingus vertinimus, tačiau nepalieka galimybės vertinimą užginčyti yra studento bei asmens lygių galimybių pažeidimas.“

Skunde prašoma „atsižvelgti į išdėstytus komentarus tiek šioje formoje, tiek prisegtuose dokumentuose (teiktoje apeliacijoje bei komunikacijoje su fakultetu) ir peržiūrėti universiteto argumentą apie negalimą vertinimo užginčijimą.“ Įvertinus Skundą bei kartu pateiktą informaciją, matyti, kad Pareiškėjas kontrolieriaus prašo įvertinti studento teisę apeliuoti baigiamojo bakalauro darbo įvertinimą.

Kontrolierius tyrimo metu kreipėsi dėl informacijos ir dokumentų pateikimo į Universiteto [fakultetą], Studijų prodekaną ir pirmosios pakopos studijų kvalifikacinės komisijos (toliau – Kvalifikacinė komisija) narius. Visa prašoma informacija ir dokumentai buvo pateikti.

Skunde nurodyta, kad Pareiškėjo prašymas dėl apeliacijos dėl Kvalifikacinės komisijos sprendimo (Projekto vertinimo) buvo atmestas, nes galimybė apeliuoti Kvalifikacinės komisijos sprendimą dėl Projekto įvertinimo rezultatų peržiūros nenumatyta, išskyrus atvejus, kai apeliacija teikiama dėl techninių klaidų ir procedūrų pažeidimų (Universiteto baigiamųjų projektų rengimo ir gynimo tvarkos aprašo, patvirtinto Universiteto rektoriaus [data] įsakymu Nr. [registracijos numeris] ([data] įsakymo Nr. [registracijos numeris] redakcija) (toliau – Aprašas) 69 punktas ir Bakalauro baigiamųjų projektų rengimo ir gynimo [fakultete] metodinių reikalavimų, patvirtintų Universiteto [fakulteto] dekanı [data] potvarkiu Nr. [registracijos numeris] (toliau – Reikalavimai) 49 punktas). Aprašo 69 punkte nustatyta, kad „Iškilus ginčams dėl vertinimo, kvalifikacijos komisijos pirmininkas priima galutinį sprendimą, kuris yra neginčijamas. Apeliacija peržiūrėti įvertinimo rezultatus negali būti teikiama. Teikti apeliaciją galima tik dėl techninių klaidų ir procedūrinių pažeidimų.“ Reikalavimų 49 punkte nustatyta, kad „Iškilus ginčams dėl vertinimo, galutinį sprendimą priima kvalifikacijos komisijos pirmininkas. Kvalifikacijos komisijos sprendimas yra galutinis. Apeliacija peržiūrėti įvertinimo rezultatus negali būti teikiama. Teikti apeliaciją galima tik dėl techninių klaidų ir procedūrinių pažeidimų.“

Faktą, kad Pareiškėjo prašymas dėl apeliacijos dėl Kvalifikacinės komisijos sprendimo (projekto vertinimo) buvo atmestas, patvirtina ir kartu su Skundu pateikti Universiteto [fakulteto] studijų aptarnavimo administratoriaus ir Studijų prodekano el. laišakai. Pareiškėjas kartu su Skundu pateikė Universitetui teiktą apeliaciją. Susipažinus su apeliacija nustatyta, kad Pareiškėjas kreipėsi dėl Kvalifikacinės komisijos įvertinimo rezultatų peržiūros nurodydamas, kad „nežinau koku

būdu tarp savo sritį išmanančių specialistų darbo įvertinimas gali skirtis taip radikaliai“, taip pat nurodydamas, kad „Apeliacija yra teikiama atsižvelgiant į neadekvačius [Kvalifikacinės] komisijos vertinimo rezultatus ginantis bakalauro darbą.“ Atkreiptinas dėmesys, kad dėl galimų procedūrų pažeidimų ir techninių klaidų Apeliacijoje aplinkybės nebuvo nurodytos, t. y. jos nebuvo apskųstos. Taip pat paminėtina, kad iš Pareiškėjo ir Universiteto pateiktos informacijos matyti, kad Kvalifikacinę komisiją sudarė 7 nariai. Universiteto [fakulteto] bakalauro studijų programos „[studijų programos]“ kvalifikacijos komisijos 2021 m. rugpjūčio 23 d. posėdžio Nr. 3 išraše matyti, kad kiekvienas komisijos narys vertino Pareiškėjos baigiamąjį darbą individualiai. Kartu su Skundu pateiktuose Studijų prodekano el. laiškuose taip pat nurodyta ir tai, kad „Apeliaciją gali rašyti tik dėl techninių klaidų ir procedūrinių pažeidimų. Klaida nebuvo įvelta ir procedūros nepažeistos.“ ir „Šitas [galutinis Projekto] vertinimas atliekamas ekspertiniu būdu, parenkant 7 ar daugiau narių, kad nuomonės būtų skirtingos ir nešališkos. Jei 7 žmonės nusprendė, kad [Projektas] neatitinka minimalių reikalavimų, tai nemanau, kad ekspertų kiekio didinimas pakeis rezultatą (duoti kitiems 7 įvertinti?). Vienas žmogus gali klysti, bet ne visa komisija.“

Universiteto rektoriaus [data] įsakymu Nr. [registracijos numeris] patvirtintas Studentų apeliacijų ir skundų teikimo ir nagrinėjimo tvarkos aprašas (toliau – Skundų nagrinėjimo aprašas) nustato „apeliacijų ir skundų teikimo ir nagrinėjimo tvarką, kiek jos nereglamentuoja kiti vidaus teisės aktai.“ Skundų nagrinėjimo aprašo 3 punkte nustatyta, kad „Apeliacija yra raštiškas argumentuotas Studento prašymas išnagrinėti Universiteto darbuotojo, padalinio, komisijos ar kito Universitete veikiančio organo priimtą raštišką sprendimą studento atžvilgiu, kai priimant sprendimą galimai buvo nusižengta akademinėi etikai, procedūroms ir / ar padaryta techninių klaidų.“ Skundų nagrinėjimo aprašo 13 punkte nustatytos apeliacijos teikimo sąlygos: „Apeliacija teikiama dėl Studento atžvilgiu Universitete priimto raštiško sprendimo, kai priimant sprendimą (pavyzdžiui, Studento atsiskaitymo už studijų rezultatus ir / ar pasiektų studijų rezultatų, mokymosi pasiekimų vertinimo metu, doktorantų atestavimo metu ar kitais atvejais) galimai buvo nusižengta akademinėi etikai, procedūroms ir / ar padaryta techninių klaidų.“ Skundų nagrinėjimo aprašo 14 punkte nurodyta, kokiais atvejais apeliacija negali būti teikiama, t. y. „siekiant pakartotinio atliktų užduočių vertinimo ar gauti leidimą pakartotinai atsiskaityti, kai studentas mano esantis neteisingai įvertintas, arba siekiant pakartotinio priimto sprendimo persvarstymo, bet neargumentuojant 13 punkte nurodytų aplinkybių.“ Kaip anksčiau minėta, Reikalavimų 49 punkte nustatyta, kad „Kvalifikacijos komisijos sprendimas yra galutinis. Apeliacija peržiūrėti įvertinimo rezultatus negali būti teikiama.“ Aprašo 69 punkte nustatyta, kad „Iškilus ginčams dėl vertinimo, kvalifikacijos komisijos pirmininkas priima galutinį sprendimą, kuris yra neginčijamas. Apeliacija peržiūrėti įvertinimo rezultatus negali būti teikiama.“

Įvertinus visus apeliacijos procedūras reglamentuojančius Universiteto vidaus teisės aktus, matyti, kad apeliacijos galimybė skundžiant bakalauro baigiamojo darbo įvertinimą Kvalifikacinėje komisijoje nėra numatyta, todėl Pareiškėjo prašymas dėl apeliacijos dėl Kvalifikacinės komisijos sprendimo (projekto vertinimo) buvo atmestas pagrįstai (Universiteto administracijai nesuteikti įgaliojimai nagrinėti ginčus dėl baigiamojo darbo gynimo), todėl nesant skundo nagrinėjimo (ginčo) dalykui galimai pažeistos teisės nebūtų galėjusios būti ginamos. Tokia išvada darytina atsižvelgus į administracinių teismų praktiką (pvz., Vilniaus apygardos teismo nutartį civilinėje byloje Nr. 2S-83-56/2011, kur pasisakyta dėl ikiteisminio sprendimo procedūros būtinumo, siekiant apeliuoti baigiamojo darbo (gynimo) vertinimą).

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 40 straipsnio 3 dalis nustato, kad „Aukštosioms mokykloms suteikiama autonomija.“, MSĮ 8 straipsnio 1 dalis (2021-01-01–2021-06-30 redakcija) nustato, kad „Aukštoji mokykla turi autonomiją, apimančią akademinę, administracinę, ūkio ir finansų tvarkymo veiklą, grindžiamą savivaldos principu ir akademinę laisvę. Lietuvos Respublikos Konstitucijos, šio ir kitų įstatymų nustatyta tvarka aukštosios mokyklos autonomija derinama su atskaitomybe visuomenei, steigėjams ir juridinio asmens dalyviams.“ MSĮ 8 straipsnio 2 dalyje nustatytos aukštosios mokyklos teisės, tokios kaip „nustatyti studijų tvarką;“ (2 punktas), taip pat MSĮ 61 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad „Studento ir aukštosios mokyklos santykiai įforminami studijų sutartimi.“ MSĮ 62 straipsnio 3 dalies 3 punktas įpareigoja studentą ne tik laikytis MSĮ, bet ir „aukštosios mokyklos statuto ir vidaus tvarkos taisyklių“. Atsižvelgiant į minėtą teisinį reguliavimą, darytina išvada, kad Universitetas, vadovaudamasis aukštosios mokyklos autonomijos principu, pats savarankiškai leidžia ir tvirtina vidaus teisės aktus, o Pareiškėjas, kaip studentas, sudaręs sutartį su Universitetu, įsipareigoja vykdyti sutartimi sulgytas sąlygas bei reikalavimus, taip pat laikytis MSĮ nuostatų. Vadovaujantis Aprašo 69 punktu ir Reikalavimų 49 punktu, Pareiškėjas neturėjo teisės teikti apeliaciją dėl Projekto įvertinimo rezultatų peržiūros.

Aprašo 85 punkte nustatyta, kad „Antrą kartą (pakartotinai) ginti Projektą, sudarius atitinkamą studijų sutartį, leidžiama ne anksčiau kaip po 1 metų ir ne vėliau kaip po 2 metų po pirmojo gynimo datos. Jei studento Projekto modulis buvo įvertintas „IS“ (įskaityta), jis iki Projekto gynimo pateikia galutinį Projektą paskirtam akademinio padalinio darbuotojui, kuris Projektą perduoda recenzentui ir kvalifikacijos komisijai. Jei Projekto modulis buvo įvertintas „NS“ (neįskaityta), studentas semestro pradžioje Projekto tarpinius rezultatus pateikia Projekto vadovui.“ Reikalavimų 56 punkte nustatyta, kad „Antrą kartą (pakartotinai) ginti Bakalauro baigiamąjį projektą, sudarius atitinkamą sutartį, leidžiama ne anksčiau kaip po vienerių metų ir ne vėliau kaip po dvejų metų.“ Atsižvelgiant į tai, darytina išvada, kad, nors Universitetas nenumato apeliacijos teisės dėl baigiamojo darbo įvertinimo rezultatų peržiūros, Aprašo 85 punkte ir Reikalavimų 56 punkte nustatyta galimybė antrą kartą (pakartotinai) ginti baigiamąjį bakalauro darbą praėjus vieneriems metams, tad Pareiškėjui nėra ribojama galimybė pakartotinai ginti Projektą.

Paminėtina, kad Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos 2012 m. spalio 26 d. paskelbtos Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (2012/C 326/02) 47 straipsnis laiduoja asmenų teisę į veiksmingą teisinę gynybą ir teisingą bylos nagrinėjimą. Minėtame straipsnyje nurodyta, kad „Kiekvienas asmuo, kurio teisės ir laisvės, garantuojamos Sąjungos teisės, yra pažeistos, turi teisę į veiksmingą jų gynybą teisme šiame straipsnyje nustatytais sąlygomis.“ Pažymėtina ir tai, kad siekiant apginti galimai pažeistas studento teises Pareiškėjas Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka turi galimybę kreiptis į teismą. Teismų praktikoje pasisakyta dėl galimybės kreiptis į teismą dėl galimai pažeistos teisės tais atvejais, kai mokslo ir studijų institucija nenumato galimybės apeliuoti baigiamojo darbo įvertinimą. Teismų praktikoje pasisakyta, kad mokslo ir studijų institucija (jos vidaus valdymo organai) nenagrinėja skundų dėl baigiamojo darbo gynimo, todėl asmuo mokslo ir studijų institucijoje neturėtų galimybės apginti galimai pažeistos teisės nesant skundo nagrinėjimo dalyko, dėl ko studentas, siekdamas apginti galimai pažeistas teises, turi teisę kreiptis į teismą. Tokia išvada darytina remiantis Vilniaus apygardos teismo nutartimi civilinėje byloje Nr. 2S-83-56/2011, kur „teisėjų kolegija pripažįsta nepagrįsta pirmos instancijos teismo išvadą, jog studentas, nesutikdamas su baigiamojo egzamino rezultatu turėjo iš pradžių

kreiptis <...> universiteto ginčių nagrinėjimo komisiją t.y nepasinaudojo ikiteismine ginčo sprendimo tvarka ir sutinka su ieškovo argumentu, jog <...> ginčių komisijai aplamai nenagrinėjant skundo dėl baigiamųjų egzaminų (baigiamojo darbo gynimo) įvertinimo, <...> universiteto ginčių nagrinėjimo komisija neturėtų pagrindo nagrinėti pateikto skundo, nes <...> universiteto fakulteto <...> studijų rezultatų vertinimo apeliacijos komisija dėl skundo nebūtų priėmusi jokio sprendimo. Teisėjų kolegijos vertinimu, nagrinėjamu atveju nustačius ieškovui privalomą ikiteisminio sprendimo procedūrą t.y kreipimąsi į <...> universiteto fakulteto <...> studijų rezultatų vertinimo apeliacijos komisiją, kuriai nesuteikti įgaliojimai nagrinėti ginčus dėl baigiamųjų egzaminų (baigiamojo darbo gynimo) įvertinimo, o vėliau padavus apeliaciją <...> universiteto ginčių nagrinėjimo komisijai ieškovo galimai pažeistos teisės apgintos nebūtų nesant skundo nagrinėjimo dalyko, todėl siekdamas apginti galimai pažeidžiamas teises ieškovas turėjo teisinį pagrindą kreiptis tiesiogiai į teismą.“

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pagrindas konstatuoti, kad Universitetas neteisėtai ribojo Pareiškėjo apeliacijos teisę dėl Projekto įvertinimo rezultatų peržiūros, nenustatytas.

Kontrolierius, išanalizavęs ir įvertinęs turimą informaciją ir ją patvirtinančius dokumentus bei teisinį reglamentavimą, vadovaudamasis MSĮ 17 straipsnio 11 dalies 10 punktu (2021-01-01–2021-06-30 redakcija):

nusprendė:

pripažinti Pareiškėjo skundą nepagrįstu.

Kontrolieriaus sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka Vilniaus apygardos administraciniam teismui (Vilnius, Žygimantų g. 2) per vieną mėnesį nuo šio sprendimo įteikimo datos.

Akademinės etikos ir procedūrų kontrolierė

Loreta Tauginienė